

Statusspelguide

Statusspel betyder att medvetet spela någons hierarkiska position gentemot andra personer, då en persons status beskriver den personens plats i hierarkin. När vi talar om status måste vi göra skillnad på social status och spelad status. Social status kan vara till exempel en professionell position: En religiös ledare eller en armé officer har högre status än en tiggare eller menig. Folk som har viktiga funktioner i en kultur har högre status. Den sociala statushierarkin är baserad på de värderingar som den kultur som individen är del av och på över och under klass snarare än beteendet.

Statusspel är inte direkt relaterat till din sociala position, utan till ditt beteende. I riktiga livet, när vi möter andra personer, definierar vi kvickt deras status och hittar vår egen plats på den hierarkiska stegen. Vår egen position är påverkad av vår personlighet (Blyg, introvert, självsäker, extrovert), våra fördomar och vårt första intryck av andra (till exempel ålder, utbildning, kunskap, rikedom). I normala fall ändras vår status ofta och fort: om någon säger att hon gjort nått du respekterar stiger hennes status; om man gör nått pinsamt, sjunker ens status. Generellt sätt kan man säga att man spelar andras status mer än sin egen. Det finns vissa fysiska och verbala trick man kan ta till för att verka hög eller låg status, men om andra inte spelar med en så kommer det inte att fungera. Man spelar upp andra människor.

I alla typer av drama – Lajv, film och teater – är status spelet viktigare i relationer medan social status är viktigare under rollskapandet. För att dramat skall verka levande så måste en spelare känna till sin status, förstå statushierarkier i omgivningen och ändra sin och andras status inom den hierarkin

Övningar

Statusstol

En person med låg status försöker ta upp så lite utrymme som möjligt. Sitt på en stol och använd så lite utrymme du kan och få dig att framstå så liten som möjligt: kryp ihop, huka dig, vrid dina tår inåt och ditt ansikte nedåt, undvik ögonkontakt, håll dina händer närma kroppen eller ansiktet, pilla nervöst på dina fingrar. Gör samma sak i en grupp och försök vara mindre än de som är bredvid dig. Krymp, dra dig undan och kryp ihop om någon kommer in i ditt personliga utrymme, när de går över den där gränsen där det känns olustigt att ha folk man inte känner så närma. Men gör det så obemärkt som möjligt så att du inte tar upp för mycket utrymme.

De som har hög status vet hur man använder sitt utrymme. De är säkra och använder stora gester. Sitt på stolen och använd allt utrymme du kan: sitt upprätt med rak rygg, håll huvudet högt, håll ögonkontakten med andra (kom ihåg att de har lägre status än dig!), sitt med breda ben. Gör det bredvid varandra och försök vara större än de andra i gruppen. Om folk kommer in i ditt utrymme så se till att de inte stannar för närma dig – antingen genom att säga något eller fysiskt flytta på dem. Visa att du har rätt till de utrymme du har genom att skjuta fram bröstet eller titta ner längs näsan på folk.

Gör samma sak medan du presenterar dig för en grupp och berättar om dig själv eller din roll om du undersöker en roll. Känn efter hur den status du valt påverkar sättet du talar.

Mästare och Slav

En person i gruppen spelar mästare och de andra slavar, en åt gången. Slaven försöker tillfredställa mästarens minsta önskning och få dem att känna sig tillfreds. Om mästaren blir irriterad – än om det bara lite grann – så knäpper hen med fingrarna och slaven dör varvid en annan slav tar vid tills alla slavar är döda. När övningen är färdig berättar mästaren vad det var som gjorde att hen knäppte med fingrarna. Ni kan också köra med att slaven har tre liv så hen kan ändra sitt beteende. Som mästare

så måste man våga använda sin förmåga så att slaven lär sig.

Fatta beslut

Som grupp beslutar ni tre eller fyra roller som har en klar och tydlig social status-relation mot varandra. Välj roller från en lätt miljö, till exempel en skola: Rektorn, historieläraren, lärarpraktikanten och eleven. Skriv ner rollerna på papperslappar och lägg i en hatt eller låda. Välj nu för dig själ en siffra mellan 1 och 5 vilket representerar den status du vill spela. 1 är högst och 5 är lägst. Detta är en siffra som representerar hur du ställer dig mot de andra. Om du är 1 så är du så hög status du bara kan, om du är 3 så är du mitt emellan och om du är 5 så är du så låg som du kan bli. Berätta inte ditt nummer. Bestäm nu en situation där alla rollerna måste ta ett beslut ihop. Till exempel kan uppgiften vara att förbereda skolans julfest. Dra nu en lapp ur lådan med en roll på. Detta är den roll du ska spela. Den här rollen ger din Sociala status inte din spelade status. Spela upp scenen med både din rolls sociala position och den spelade statusen i åtanke.

Om ni har en nog stor grupp att ha några som tittar på så är det bra om publiken försöker gissa vilken status som de olika har valt. Lägg speciellt märke till att folk kan ha valt samma nummer eller att deras roller och deras spelade status ibland kommer i konflikt. Vilken typ av rektor kan ha väldigt låg spelad status än om de är högst i den sociala statushierarkin? Vilken typ av Elev är högstatus än om de är längst ner på hierarkin? Vad händer om alla valt nummer 1 eller nummer 5?

När ni väl har gjort den här övningen några gånger och börja bli bra på det så kan ni börja försöka spela er status så närma dina med spelare som bara möjligt. Om ni är över dem så försök att vara bara precis över dem. Försök att spela lite subtilare och lite mindre uppenbart. Försök var så nära som möjligt utan att förlora skillnaden. Testa även att statusspela som en roll som du förbereder.

Mer information om statusspel står att finna i Keith Johnstones böcker *Impro* och *Impro for Storytellers*. *Impro* finns på Svenska och står att finna på de flesta bibliotek i landet.